

علی‌اشرف فتاحی؛

حاشیه‌ای فقهی بر ماجرای «دختران خیابان انقلاب»

اسفند ۲۴، ۱۳۹۶ آخرین اخبار، اجتهاد و اصول فقه، اندیشوران فقهی

شبکه اجتهاد: مسأله حجاب زنان در ایران، تاریخی به درازای عمر ورود مدرنیته و مفاهیم مدرن به کشورمان دارد. نه ر این جدال باشد؛ بلکه با اجباری کردن پوشش خاص برای مردان و زنان، بدفهمی بزرگ تاریخی بر سر این مسأله ایجاد کرد

اکنون با موضع‌گیری آیت‌الله خامنه‌ای علیه «دختران خیابان انقلاب»، «فریب‌خورده» دانستن آنان و «کوچک و حقیر» خ آمده است. هم‌سو با وی چند تن از مراجع تقلید قم نیز موج تازه اعتراضات علیه «حجاب اجباری» را محکوم کرده‌اند. آیر اجتماع یک «فعالیت عمومی» و همانند «رشوه‌خواری» است که باید در مقابل آنها ایستاد. آیت‌الله جوادی آملی نیز حرأ با آیه ۳۱ سوره نور دانسته و گفته که اگر ما امر به معروف و نهی از منکر کنیم قطعاً بی‌حجابی از بین خواهد رفت. آ اختیار در امر واجبی چون حجاب را بی‌معنا دانسته است. آیت‌الله نوری همدانی نیز دختران موسوم به «دختران خیابان ا

در جدال اخیر، بحث بر سر مبنای فقهی «حجاب اجباری» با اظهار نظر برخی روحانیون همچون حجه‌الاسلام ایازی با حجاب اجباری، هرگونه اجبار برای محجبه کردن زنان فاقد مبنای دینی و فقهی است، اما این سخن خالی از خدشه جدی و معاصر دیدگاه‌های متفاوتی داشته‌اند. طبق مبنای مشهور فقها از جمله صاحب جواهر، صاحب عروه و امام خمینی مرتکب تمرد علنی از وظایف دینی می‌شوند، مجازات‌های تعزیری وضع کرد. صاحب جواهر در این زمینه ادعای شهرت تاکنون طبق همین مبنا عمل کرده‌اند.

همچنین در روزهای اخیر یکی از مهم‌ترین دروس خارج حوزه قم به بحث بر «حجاب اجباری» اختصاص یافت. استاد م حوزه علمیه قم و از شاگردان درجه اول مراجع بزرگ کنونی است و جایگاه علمی‌اش مورد عنایت و تأیید مراجع بزرگی سیستمی بوده، در درس فقه ۱۳ اسفند خود بحث مفصلی درباره حجاب اجباری داشت و درباره اختلاف نظر فقها گه فرموده‌اند مرد نمی‌تواند زنش را اجبار بر حجاب کند، این حرف‌ها درست نیست. اگر به حد جرح برسد بله ... شوهر ح لکن منع عملی از منکر که اکراه عرفی بر حجاب ولو با تضییق بر زن باشد، ولو با این‌که در را بر روی او ببند و نگذارد قطعاً جایز است. بحث در وجوبش است که مشهور قائل به وجوب هستند اما مرحوم آقای خوئی و استاد [تبریزی] وجوب نیست چون امر به معروف ظهور در الزام عملی به معروف ندارد».

علاوه بر آقایان خوئی، تبریزی و سیستمی که آقای شهیدی اشاره کرده است، طبق نظر فقهای چون مقدس اردبیلی (المنصود ۲/۲۹۷) و آیت‌الله سید رضا صدر نیز می‌توان از وضع مجازات برای خودداری از انجام برخی واجبات دینی چه صدر درباره حجاب صریح‌تر است، آنجا که در پایان جزوه‌ای که پس از بازجویی فروردین سال ۱۳۶۵ نوشته است می‌گوید زلف‌شان از روسری بیرون آمده جریمه می‌کنند، در حالی که در زمان حکومت محمد(ص) و علی(ع) با هیچ زنی چنین نکر نیروها را در اصلاحات به کار نمی‌برند؟ چرا بدین وسیله اسلام را مبغوض می‌کنند؟ با آنکه پیشوای بزرگ اسلام فرموده: آ لباس خاصی در اسلام برای هیچ زن و مردی تعیین نشده است».

آیت‌الله شیخ اسحاق فیاض؛ مرجع افغان حوزه نجف و شاگرد برجسته مرحوم آیت‌الله خوئی نیز سال گذشته در دیدار با خواسته بود که در ترویج حجاب از زور و اجبار استفاده نکنند.

بنابراین نمی‌توان قاطعانه از نامشروع بودن اجبار بر انجام واجبات و ترک محرمات سخن گفت؛ همان‌گونه که می‌توان د راه‌های دیگری مردم را به انجام وظایف دینی تشویق کرد.